

Adius advokater – Arv

Arv og arveoppgjør

Arveretten omhandler rettsreglene som gjelder arvegangen etter en persons død. Arverettslige spørsmål reguleres i Norge først og fremst av Arveloven fra 1972. Området må ses i sammenheng med reglene om skifte. Området grenser opp mot familieretten, og ekteskapsloven fra 1991 kan derfor være av betydning.

Det er to måter man kan arve på etter norsk rett – arv etter loven og arv etter testament.

Blant folk flest er ordet arveoppgjør mest brukt. I juridisk ordbruk er dødsboskifte den vanligste betegnelsen på prosessen rundt det å avvikle og fordele en avdød persons formue og forpliktelser.

Med arveoppgjør menes den juridiske, økonomiske og praktiske avviklingen av alt avdøde etterlot seg av eiendeler og forpliktelser, og fordelingen av det som er igjen etter at utgifter og forpliktelser er gjort opp. Ordene arveoppgjør og dødsboskifte brukes ofte i samme betydning.

Dødsbo – skifte av dødsbo

Når noen er død, oppstår det et dødsbo. Dødsboet består av avdødes formue, gjeld, rettigheter og forpliktelser.

Er det bare én arving, går dødsboet inn i arvingens formue, og dødsboet opphører raskt å eksistere som dødsbo.

Er det to eller flere arvinger, må gjeld og forpliktelser gjøres opp, og eiendeler selges, fordeles mellom arvingene eller kastes. Fordelingen av boets verdier mellom arvingene må gjøres slik det er bestemt i arveloven og / eller testament.

Dødsboskifte er den juridiske, økonomiske og praktiske avviklingen av alt avdøde etterlot seg og fordelingen av det som er igjen etter at gjeld, utgifter og andre forpliktelser er gjort opp.

Dødsboskifte foretas enten privat eller offentlig.

Privat skifte innebærer at arvingene tar hånd om skiftet selv. Det skjer gjerne ved at en av dem får fullmakt fra de andre til å ta seg av arbeidet med skiftet, eller det kan gjøres ved at arvingene engasjerer en advokat til å gjennomføre arveoppgjøret fordi ingen av dem har kapasitet til å påta seg alt arbeidet, eller fordi de ønsker nøytral profesjonell hjelp.

Adius advokater har erfaring og bistår gjerne med privat skifte av dødsbo.

Offentlig skifte er et alternativ til privat skifte. Det innebærer at tingretten eller byfogden (tidligere skifteretten) tar hånd om skiftet og oppnevner en advokat som styrer det. Offentlig skifte er aktuelt hvis ingen vil ta over avdødes gjeld, eller hvis ikke arvingene klarer å bli enige om fordelingen av arven. Dessuten må det skiftes offentlig dersom en kreditor eller én av arvingene krever det, eller dersom avdøde har bestemt i sitt testament at boet skal skiftes offentlig.

Offentlig skifte tar lenger tid og koster gjerne mer enn et privat skifte.

Hvis arvingene vurderer å velge offentlig skifte fordi de er uenige om hvordan boet skal fordeles, er det et langt billigere og smidigere alternativ å prøve å få en privat advokat til å megle frem en løsning. I Adius advokater har vi bred erfaring i å forlike uenige arvinger.

Skifteattest

For å få skifteattest, må arvingene sende inn utfylt og undertegnet skifteerklæring ("Erklæring om privat skifte av dødsbo") til tingretten eller byfogden (tidligere skifteretten) i den rettskretsen avdøde bodde. Vanligvis sender retten skifteattest tilbake til arvingene innen 1-2 uker etter at skifteerklæringen er sendt inn, dette under forutsetning av at alle arvinger undertegner skifteerklæringen. Hvis ikke alle arvingene har undertegnet, kommer skifteerklæringen først etter at det er gått 60 dager siden dødsfallet.

Skifteattesten gir arvingene rett til å disponere over avdødes eiendeler – herunder for eksempel avslutte bankkonti, selge fast eiendom og verdipapirer, inngå avtaler med mer.

Det kan være praktisk å overlate arbeidsoppgaver for boet til en eller noen av arvingene, eller til en utenforstående, f.eks. til en advokat. Da må vedkommende ha fullmakt fra arvingene i tillegg til skifteattest for å kunne disponere eiendeler, bankkonti og annet.

Problemstillinger

Har du nettopp arvet og er usikker på hvordan du og/eller din familie skal forholde dere til dødsboet? Da har du kanskje spørsmål du gjerne ville ha stilt en advokat eller et advokatfirma med bred erfaring fra arverett, arveoppgjør og dødsboskifte.

Vi opplever at mange som ber om vår hjelp ofte har de samme spørsmål og derfor vil vi i det følgende gi noen generelle svar. Vi vil samtidig understreke at det kan være spesielle forhold i akkurat din sak som gjør at svaret på ditt spørsmål kan fortone seg annerledes og at det derfor kan være lurt å ta kontakt for å avklare slike omstendigheter.

Trenger vi advokat?

De fleste som arver, gjennomfører arveoppjøret på egen hånd. Er dødsboet lite og oversiktlig, og med få arvinger, går det vanligvis helt greit.

Men hvis det foreligger testament, hvis det blir arveavgift av betydning eller hvis det er flere arvinger, vil det ofte være fornuftig å rådføre seg med en advokat med erfaring fra dødsboskifte. Det samme gjelder hvis arvingene er usikre på sine rettigheter.

En advokattime koster ikke all verden – hos Adius advokater kr 1200 pluss mva - og kan avklare viktige spørsmål, og bidra til at arvingene unngår problemer og sparer penger.

Hvis dere gjennomfører arveoppjøret helt på egen hånd, er det en viss risiko for at fordelingen av boets formue mellom arvingene ikke blir riktig, at utgifter ikke fordeles rett og at grunnlaget for arveavgiften blir feil. Av de dødsboene som vi i Adius er blitt bedt om å se på etter at arvingene selv har håndtert booppjøret en stund, har samtlige vist seg å inneholde større eller mindre feil.

Du vet gjerne at det finnes fullt legale måter å redusere arveavgiften på. Men vær også klar over at redusert arveavgift i visse tilfeller kan gi deg og dine økt skatt eller reduserte offentlige ytelser. Dette og andre ting kan det være vanskelig å få full oversikt over dersom du henter din informasjon fra et nettsted eller en bok. Det er ingen tvil om at individuell rådgivning fra en erfaren advokat gir størst sikkerhet.

Vi i Adius kan vi gi deg hjelp med dødsboskiftet – helt eller delvis.